

4. Riksintressen och miljömål

I kapitlet redogörs för vilka områden av riksintresse och vilka miljömål som berör Valdemarsviks kommun.

Riksintressen är geografiska områden som är skyddade och viktiga nationellt. Dessa ska behandlas och redovisas i översiktsplanen. Kommunen ska i översiktsplanen redogöra för hur man tillgodoser riksintressena. Det ska också framgå hur de förhåller sig inbördes, till andra intressen, men även vara föremål för diskussion och utveckling.

De 16 miljömålen täcker in alla aspekter som krävs för en ekologiskt hållbar utveckling. Genom att ta fram en översiktsplan som strävar mot att uppfylla miljömålen säkerställs att planen har en inriktning mot ekologisk hållbarhet.

Miljöbalken kapitel 3 och 4 innehåller bestämmelser om hushållning med mark och vatten och preciserar vissa typer av mark- och vattenområden som är av riksintresse. Riksdag och statliga myndigheter pekar ut vilka geografiska områden som är av riksintressen för respektive verksamhet. Natura 2000 är även riksintresse enligt 4 kap MB och beskrivs närmare i avsnitt 5.4.

Områden som är av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Beträffande riksintressen enligt 4 kap sker en tillåtlighetsprövning där natur- och kulturvärden som utgångspunkt ges företräde före exploateringsföretag i området. Om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt.

För områden som överlappar och utgör motstående intressen ska översiktsplanen ge en vägledning till hur kommunen ska prioritera mellan dessa områden. Vid prövning av en verksamhet eller plan ska länsstyrelsen eller domstol väga intressena mot varandra.

Jord- och skogsbruk är av riksintresse enligt miljöbalken 3:4. Däremot har inga specifika områden pekats ut. Kommunen ska istället säkerställa i varje enskilt fall att brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte krävs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen (Jordbruksverket, 2013). Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska på samma sätt skyddas från åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk.

Riksintressen i kommunen

I tabell 4:1 och på karta i Bilaga 9 redovisas utpekade områden av riksintresse inom Valdemarsviks kommun. Områdena beskrivs mer i detalj under respektive ämneskategori i kapitel 3 och 5. Här beskrivs även hur ÖP:n säkerställer att riksintressena tillgodoses.

I inlandet förekommer inga överlappande, motstående riksintressen.

I skärgården förekommer en mängd olika riksintressen på samma yta. Riksintresse för kultur, natur och friluftsliv, riksintresse för obruten kust och för turismen och det rörliga friluftslivet sammanfaller alla i norra delen av skärgården. Dessa intressen har få motsättningar sinsemellan. Farleden kan medföra störning för naturmiljön, men samtidigt innebära att störningen minskar på andra naturområden.

Tvårs genom hela skärgården skär en farled av riksintresse. Farleden nyttjas av mindre båtar och är en förutsättning för aktiv turism och friluftsliv i skärgården.

I södra delen av kommunen sammanfaller riksintresset för yrkesfisket med riksintressen för naturvård och friluftsliv, men inte heller här bedöms riksintressena vara motstående.

Kommunen bedömer att det finns flera hot mot riksintressena. Framst hotas de riksintressen som är beroende av Östersjöns ekologiska status.

Kommunens ställningstaganden:

- Kommunen gör insatser inom VA för att leva upp till målet Östersjöns ledande miljökommun.
- Verka för en aktiv skötsel av natur- och kulturområden.
- Beaktande av natur- och kulturvärden vid kommunal planering och tillståndsgivning.
- Säkerställa att riksintressen för natur, friluftsliv och kultur tillgodoses.

Typ och lagrum	ID	Namn	Beskrivning	Avsnitt i ÖP
Natura 2000 MB 7:28	1	Harsbo-Sverkersholm (SE0230128)	Ekdominerade, lövträdsbevuxna hagmarker.	5.4 Naturmiljö
	2	Fallingeberg (SE0230309)	Barnnatskog.	
	3	Kattedal (SE0230199)	Ängs- och betesmark.	
	4	Stjärnö-Fågelvik (SE0230192)	Eklandskap	
	5	Högved (SE0230358)	Ängs- och betesmark.	
	6	Arnö (delar av) (SE0230395)	Innerskärgårdslandskap.	
	7	Väggö (SE0230140)	Rikt fågelliv.	
	8	Sankt Anna och Gryts skärgårdar (SE0230055)	Skärgård med rikt fågelliv, biologiska och kulturmiljövärden.	
	9	Grönsö slätteräng (SE0230310)	Odlingslandskap.	
	10	Bokö (SE0230142)	Skärgård, kulturlandskap, ekhagmark.	
	11	Danskären (SE0230139)	Fågelskär.	
	12	Åsvikelandet-Kvädö (SE0230138)	Skärgård, barnnatskog, odlingslandskap. Ostört.	
Turismen och det rörliga friluftslivet MB 4:2	13	Östergötlands kust och skärgårdsområden	Turismen och friluftslivet, särskilt det rörliga friluftslivet, ska beaktas vid tillåtighetspröv- ning av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.	5.5 Friluftsliv
Obruten kust MB 4:3	14	Östergötlands kust och skärgårdsområden	Riksintressant på grund av samlade natur- och kulturvärden.	5.1 Areella näringsar mm
Naturvärden MB 3:6	15	Yxningen-Borkhult	Hög vattenkvalitet, insjöskärgård, relikt- fauna, fågelliv	5.4 Naturmiljö
	16	Östergötlands skärgård	Skärgårdslandskap, marint våtmarkskom- plex, mångfald av naturmiljöer med flera sällsynta och hotade arter.	
Kulturmiljövärden MB 3:6	17	Gryts skärgård	Kust- och skärgårdsmiljö, fornlämningsmiljö, gruvmiljö, kommunikationsmiljö	5.7 Kulturmiljö
	18	Fågelvik	Herrgårdsmiljö, borgmiljö, skärgårdsmiljö	
	19	Björkskär	Fiskeläge	
Friluftslivet MB 3:6	20	Östergötlands skärgård	Berikande natur- kultur och friluftsupplevelser	5.5 Friluftsliv
Yrkesfisket MB 3:5	21	Ost Röskårsgrunden Klobbgrunden	Fångstområde strömming skarpsill	5.1 Areella näringsar mm
	22	Kvädö Västerviks och Misterhults skärgårdar	Fångstområde ål och sötvattensarter	
Energiproduktion MB 3:8	23		Riksintresse för vindbruk med möjlighet till ca 25 vindkraftverk och medelvind 7,0-7,2 m/s.	5.2 Vindkraft
Kommunikation: befintlig farled MB 3:8	24	Kustled Sjöfyran	Skyddad till 65 m höjd och 6 m djup.	5.5 Friluftsliv
Kommunikation: vägar MB 3:8	25	Väg E22	Vägen ingår i det av EU nätverket TEN-T och är av särskild internationell betydelse.	3.5 En hållbar infrastruktur
Försvarsmakten MB 3:9	26	Gryt	Samrådsområde. Områdets syfte sekretessbelagt.	5.1 Areella näringsar mm
	27	Sänkan	Sjöövningsområde.	
	28	Urban	Sjöövningsområde.	
	29	MSA Malmen	MSA-område för Malmens flygflottiljplats i Linköping.	

Tabell 4:1. Områden av riksintresse i Valdemarsviks kommun. ID refererar till nummer på karta i Bilaga 9.

4.2 Miljömål

Det svenska miljömålssystemet är beslutat av riksdagen och innehåller ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och 24 etappmål.

Riksdagens definition av generationsmålet lyder: *”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälso- problem utanför Sveriges gränser.”*

Generationsmålet utgör ett inriktningsmål för miljöpolitiken och innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation. Målet ger vägledning om de värden som ska skyddas och den samhällsomställning som krävs för att nå önskad miljö- kvalitet. Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

De 16 nationella miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd som ska uppnås i ett generations- perspektiv. Valdemarsvik kommun berörs av 15 av de 16 nationella miljökvalitetsmålen, vilka redovisas i tabell 4:2. Undantaget är nr 14, Storslagen fjällmiljö.

Etappmålen identifierar en önskad samhälls- omställning och syftar till att underlätta möj- ligheterna att nå generationsmålet och miljö- kvalitetsmålen, med inriktning mot begränsad klimatpåverkan, avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen och luftföroreningar.

Ett viktigt syfte med miljökvalitetsmålen och etappmålen är att de ska vara vägledande för allas miljöarbete, såväl för regeringen som för myndigheter och övriga aktörer.

Länsstyrelsen Östergötland har på regeringens uppdrag omsatt dessa mål till regionala del- mål. För närvarande finns 84 regionala mil- jömål för Östergötland. De flesta av målen har dock 2010 som målar varför dessa inte längre är styrande.

Naturvårdsverket har gjort en sammanställning om de regionala målen kan vara uppfyllda för länet till år 2020. På länsnivå finns det endast förutsättningar för att miljömålen ”Frisk luft” och ”Bara naturlig försurning” kommer att

vara uppfyllda. Kommunen har inte tagit fram egna miljömål, utan ställer sig i huvudsak bak- om de regionala miljömålen.

Översiktsplanens påverkan på uppfyllelsen av miljömålen följs upp i miljökonsekvens- beskrivningen.

- Målet nås med i dag beslutade styr- medel och med åtgärder genomförda före år 2020.
- Målet är nära att nås. Det finns i dag planerade styrmedel som beslutas före år 2020.
- Det är inte möjligt att nå målet till år 2020 med i dag beslutade eller pla- nerade styrmedel.
- Utvecklingen i miljön är positiv.
- Det går inte att se någon tydlig rikt- ning för utvecklingen i miljön.
- Utvecklingen i miljön är negativ.
- Oklar utveckling i miljön, tillräck- liga underlag saknas för bedömning.

Tabell 4:2. Miljömål och dess inverkan på översiktsplanen.

Nationella miljö kvalitetsmål, regeringens definition	Regionala indikatorer för uppföljning	Regional uppfyllelse	
<p>1. Begränsad klimatpåverkan</p> <p><i>"Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.</i></p> <p><i>Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. [...]"</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resor med kollektivtrafik ▪ Körsträcka med bil ▪ Hushållsavfall ▪ Vindkraftsel ▪ Energianvändning ▪ Klimatpåverkande utsläpp ▪ Klimat och häckande fåglar 	<p>Nej</p> 	<p>Utsläppen av växthusgaser har minskat med 19% från 1990 till 2011, att jämföra med målet på 27% till 2020. Återstående minskning är dock svårare att förverkliga.</p> <p>För detta krävs att bostäder och lokaler energieffektiviseras, energiåtgärder genomförs i industrin, resande och godstransporter ske mer hållbart och produktionen av biodrivmedel och förnybar el ökar. Dessutom behöver kommunal planering klimatanpassas.</p>
<p>2. Frisk luft</p> <p><i>"Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Besvär av bilavgaser sam vedeldningsrök ▪ Resor med kollektivtrafik ▪ Allergiker/astmatiker och luftföroreningar ▪ Körsträcka med bil ▪ Halter av bensen, svaveldioxid, partiklar samt kvävedioxid i luft ▪ Utsläpp av partiklar PM2,5, kväveoxid, svaveldioxid samt flyktiga organiska ämnen ▪ Energianvändning 	<p>Nära</p> 	<p>Trenderna vad det gäller olika utsläpp och halter i miljön varierar. Småskalig vedeldning bidrar till utsläpp och här saknas statistik för bedömning av trender.</p>
<p>3. Bara naturlig försurning</p> <p><i>"De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedfall av kväve ▪ Körsträcka med bil ▪ Energianvändning ▪ Kväveoxidutsläpp ▪ Svaveldioxidutsläpp ▪ Nedfall av svavel 	<p>Nära</p> 	<p>Försurningsproblemen i Östergötland är små jämfört med andra delar av Sverige, och Östergötland är ett av de län som har minst kalkningsbehov. Skogsbruket står för största bidraget till försurningen i länet.</p>
<p>4. Giftfri miljö</p> <p><i>"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekologisk mjölk ▪ Växtskyddsmedel i ytvatten ▪ Nickelallergi ▪ Förorenade områden ▪ Bensen i luft ▪ Hushållsavfall ▪ Ekologiskt odlad mark ▪ Ekologisk animalieproduktion 	<p>Nej</p> 	<p>Åtgärder sker för att öka kunskapen om kemiska ämnen och sanera förorenade områden, men samtidigt tillförs nya miljögifter till naturen på grund av vår konsumtion. Målet är svårt att påverka på regional nivå.</p>

Nationella miljökvalitetsmål, regeringens definition	Regionala indikatorer för uppföljning	Regional uppfyllelse	
<p>5. Skyddande ozonskikt</p> <p><i>"Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hudcancerfall – malignt melanom ▪ Hudcancerfall – tumör i huden, ej malignt melanom 	<p>Ja</p> 	<p>Uttunnningen av ozonskiktet har avstannat och mycket tyder på att återväxten påbörjats. Idag sker utsläppen främst som läckage från produkter där de används som köldmedier eller i isoleringsmaterial. Det tar dock lång tid innan de ozonnedbrytande ämnena har brutits ned i sådan omfattning att de understiger den nivå där ozonskiktet påverkas negativt.</p>
<p>6. Säker strålmiljö</p> <p><i>"Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strålnivå i omgivningen ▪ Radon i skolor ▪ Radon i småhus ▪ Radon i dricksvatten ▪ Radon i flerbostadshus ▪ Hudcancerfall – malignt melanom ▪ Hudcancerfall – tumör i huden, ej malignt melanom 	<p>Nära</p> 	<p>Antalet hudcancerfall ökar trots informationsinsatser från Landstinget. Försiktighetsprincipen behöver tillämpas vid exponering av magnetiska fält från exempelvis kraftledningar. Radon utgör en annan riskkälla för strålning.</p>
<p>7. Ingen övergödning</p> <p><i>"Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Begränsat näringsläckage - fånggrödor ▪ Begränsat näringsläckage - skyddszoner ▪ Körsträcka med bil ▪ Kväveoxidutsläpp ▪ Ammoniakutsläpp 	<p>Nej</p> 	<p>Östergötland är hårt drabbat av övergödning och det går inte att se en tydlig riktning på utvecklingen i miljön. Många åtgärder sker, men för att uppnå målet måste tempot och insatserna öka. Det behövs även nya metoder och ny miljöteknik för att komma tillrätta med problemet.</p>
<p>8. Levande sjöar och vattendrag</p> <p><i>"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedfall av kväve ▪ Skyddade sjöar och vattendrag ▪ Begränsat näringsläckage - fånggrödor respektive skyddszoner ▪ Häckande fåglar vid vatten ▪ Strandnära byggande vid sjöar och vattendrag ▪ Föryngring av flodpärlmussla ▪ Nedfall av svavel 	<p>Nej</p> 	<p>Effekterna av fysisk påverkan på Östergötlands vattenmiljöer är omfattande. Det saknas data för många av länets vatten och det är därför svårt att göra en bedömning av flera av preciseringarna. Kunskapen om bland annat ekosystemtjänster, främmande arter och genetiskt modifierade organismer behöver öka.</p>
<p>9. Grundvatten av god kvalitet</p> <p><i>"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klorid i grundvattnet ▪ Radon i dricksvatten ▪ Vägsaltanvändning ▪ Nedfall av kväve ▪ Certifierade brunnsborrhå ▪ Gruståkt i grundvattenområden ▪ Vattenskyddsområden ▪ Grusanvändning ▪ Nedfall av svavel 	<p>Nej</p> 	<p>Huvudsakliga orsaken till att målet inte bedöms nås i tid är kunskapsbrist. Att trenden för utvecklingen i miljön är svagt positiv beror på att kunskaperna om kvalitet och kvantitet successivt förbättras. Överlag bedöms kvaliteten på grundvattnet i Östergötland vara god. Arbetet med inrättande av vattenskyddsområden går framåt och en regional vattenförsörjningsplan är fastställd.</p>

Nationella miljö kvalitetsmål, regeringens definition	Regionala indikatorer för uppföljning	Regional uppfyllelse	
<p>10. Hav i balans samt levande kust och skärgård</p> <p><i>"Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yrkesfiske ▪ Strandnära byggande vid havet ▪ Begränsat näringsläckage - fånggrödor ▪ Fiskefartyg ▪ Begränsat näringsläckage - skydds zoner 	<p>Nej</p> 	<p>Trenden är negativ eftersom antalet åretruntboende i skärgården är lågt och riskerar att minska ytterligare om inte utvecklingen förändras. En bofast och yrkesverksam befolkning är en förutsättning för att åstadkomma en hållbar skärgård. Östersjön påverkas även av övergödning och miljögifter, och ingen tydlig förbättring kan ses i miljö tillståndet.</p>
<p>11. Myllrande våtmarker</p> <p><i>"Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anlagda våtmarker ▪ Utgått - Antal skyddade våtmarker i myrskyddsplanen ▪ Skydd av våtmarker 	<p>Nej</p> 	<p>Större arealer våtmarker behöver skyddas och skötsel i form av betesdjur eller hävd med äldre brukningsmetoder behöver öka.</p>
<p>12. Levande skogar</p> <p><i>"Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Skydd av skogsmark - naturreservat ▪ Skyddad areal skogsmark - biotopskyddsområden ▪ Skyddad areal skogsmark - naturvårdsavtal ▪ Nedfall av kväve ▪ Häckande fåglar i skogen ▪ Nedfall av svavel 	<p>Nej</p> 	<p>Arealen formellt skyddad skogsmark och frivilliga avsättningar är inte tillräcklig. Skogsbrukets miljöhänsyn behöver bli bättre. Befintliga resurser för Skogsstyrelsens arbete med bland annat inventering, rådgivning och samråd i fält är inte tillräckliga.</p>
<p>13. Ett rikt odlingslandskap</p> <p><i>"Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekologisk mjölk ▪ Slätterängar ▪ Häckande fåglar i odlingslandskapet ▪ Kulturspår i åkermark ▪ Betesmarker ▪ Åkermark ▪ Ekologiskt odlad mark ▪ Ekologisk animalieproduktion 	<p>Nej</p> 	<p>Jordbruksmarker växer igen, data om kulturmiljöer saknas och den biologiska mångfalden i betesmarker och andra marker påverkas bland annat negativt av att stödsystemen inte är anpassade efter regionala förutsättningar. Jordbruksmarken har idag ingen skyddsstatus och det finns i dagsläget inga styrmedel för att kunna skydda den.</p>
<p>15. God bebyggd miljö</p> <p><i>"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Radon ▪ Återvinning av material, ▪ Byggnadsminnen ▪ Buller ▪ Störande föroreningar ▪ Åtgärder inskrivna i planeringsskedet 	<p>Nej</p> 	<p>Ny bebyggelse och exploatering är lättare att lokalisera på lämpliga platser, jämfört med att skydda befintlig bebyggelse.</p>
<p>16. Ett rikt växt- och djurliv</p> <p><i>"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd."</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strandnära byggande vid havet ▪ Häckande fåglar i odlingslandskapet, vid vatten samt i våtmarker ▪ Häckande fåglar i skogen ▪ Strandnära byggande vid sjöar och vattendrag ▪ Föryngring av flodpärlmussla ▪ Häckande fåglar 	<p>Nej</p> 	<p>Många åtgärder för naturvård sker i länet. Utvecklingen för flera miljöer som är lämpliga för hotade arter är positiv. Trots detta är trenden negativ för många arter. Det gäller nd annat arter som lever på gamla träd, död ved och solberoende arter som lever i öppna tall- och lövskogar. Detta gör det svårt att se en tydlig trend i miljön.</p>